

EL LLENGUATGE

Veure's perdut

L'ús dels conjunts formats pel verb *veure's* (pronominal) més un participi ha estat algun cop, si no combatut obertament, considerat poc recomanable, tenint en compte sobretot que la prosa actual, especialment periodística, recorre amb una gran freqüència a aquestes construccions en substitució, és clar, d'unes altres més tradicionals o més pròpies de la nostra llengua: més que d'un mal ús, doncs, caldria parlar, si de cas, d'un abús.

Veiem, en primer lloc, que la Gran Enciclopèdia Catalana ja ha acceptat l'ús de *veure's* més participi en un exemple com *Quan es va veure tançat, es va posar a cridar*. És cert que aquesta frase pot correspondre encara al significat «ésser testimoni ocular d'un fet o d'un estat de coses», però és ben comprensible i lògic que aquest significat amplii la seva extensió fins a la que *veure's* té en frases tan populars i usuals com *veure's perdut* o *veure's obligat (a fer tal o tal cosa)*, que cal creure que ningú no pensarà a rebutjar. Vet aquí alguns exemples, d'aquesta construcció que tenim recollits: *Tots ens hem de resignar a veure'ns sobrepujats pels que ens vindran darrera. Com ells es veuen sobrepujats, ens hem de veure sobrepujats nosaltres* (Pompeu Fabra, «Literats i dramàtics»). *La temença de no veure's prou ben compensat el treball d'escriure una novel·la...* (Carles Riba, «Una generació sense novel·la»).

Al nostre entendre, l'ús de *veure's* més participi és anàleg al de *trobar-se* més participi, que també ha motivat alguna reserva. A la Gran Enciclopèdia només ens trobem un exemple, *trobar-se cansat*, amb un subjecte (sobrentès) evidentment de designació personal, com en l'exemple de *veure's*. Però en els textos gramaticals de Fabra hi ha nombrosíssims exemples de *trobar-se* més participi amb el subjecte designant un mot, una forma de llenguatge, etc.: *L'antecedent es troba representant dins de la proposició relativa per mitjà del pronom relatiu...*, *La segona es troba abundantment usada pels nostres escriptors medievals. D'on resulta que un sol mot llatí es troba haver originat dos mots catalans*. Aquests exemples alternen amb l'ús personal de *trobar* (*Trobem usats...*), però, això no obstant, no tots són explicables com a passives pronominals (*es § hom*); en alguns d'ells, el subjecte del verb és clarament la designació no personal (el mot, l'antecedent, la forma de llenguatge, etc.).

Albert Jané